

ד"עין סיוט בכור'י

- (א) י"ד א"ה ס' ת"ד
- (ב) נ"ה ז"ע
- (ג) ז"חוק סולחן ז"ע
- (ד) כ"י"פ י"ה'י הזקין (גמרת י"ה')
- (ה) ל"א"ג ז"מ"ן א"ו"ז"ן (גמרת ז"ט')

(א) י"ד א"ה ס' ק"ר

תע שהבכורות מתענין בערב פסח. ובו ג' סעיפים:
 א (א) הבכורות מתענין בערב פסח (ב) בין בכור מאב יבין בכור (ג) [א] מאם

(ג) נ"ה ז"ע (פ"ע)

(ב) בין בכור וכו'. שמטת בכורות היתה צבולס כדאיתא במדרש (ג) ומכל מקום לגדול הבית לא הזריכו להתענות אע"פ שגם צהם היתה המכה. והבא אחר נפלים צריך להתענות דהוי בכור לנחלה וכל זה דוקא צנפל ודאי (ד) אבל צמי שונלד אחר בן ט' אע"פ שמת תוך ל' אין צריך להתענות ובכורים כהנים ולויס צריכים גם כן להתענות (ה) ואפילו אם היו רק בכורים מאם וגמלא דאינם בכורים לנחלה ולא לפדיון אפילו הכי צבור מיקרי. כתב מהרי"ל דתענית בכורים צריך להשלים (היינו עד זאת הכוכבים וכדלעיל סימן רמ"ט) דהוי תענית צבור ונראה דאם חש צראשו או בעיניו (ו) אין צריך להתענות וכן נראה עוד דצאדס שהתענית קשה לו ואחר התענית אין יכול לאכול רק דברים קלים וצשיעור מועט מאד וקרוב הדבר שעל ידי זה לא יוכל לקיים אכילת מצה ומרור ושתיית ד' כוסות כתיקונם מוטב שלא להתענות כדי שיקיים מצות הלילה כתיקונם ומכל מקום צוה וצוה טוב יותר (ז) שיאכל רק מיני תרגימא:

(י) עד שיגדל. וצבור שלא נתמלאו לצנו ל' יום אין צריך להתענות (י"ד) צצבילו. ולענין אם מותרים הבכורים לאכול צסעודת מצוה תלוי צמנהג המקומות (ט"ו) יש מקומות שנהגו להחמיר ולפי זה אם רוצה לאכול על סעודת פדיון הבן או ברית מילה צריך התרה (דהמנהג חשיב כמו נדר) לצד המוהל והסנדק ואצי הבן יכולים לאכול (ט"ז) אף צלי התרה דיו"ט שלהם הוא ואע"פ כן צריכים לפרוע תענית אחר אחר הפסח ויש מקומות שנהגו הבכורים להקל ולאכול צסעודת מצוה וכן נוהגין כהיום צכמה מקומות צמדיינתנו להקל ולאכול אף צסעודת סיוס מסכת (י"ח) ואף שהבכורים צעצמן לא למדו את המסכת מכל מקום כיון שאכל המסיים הוא סעודת מצוה מצטרפים לסעודתו והמנהג שמתקצצים להמסיים קודם שסיים ומסיים לפנייהם המסכת ושומעים ומצטרפים עמו צסיומו ואח"כ עושין סעודה:

ז"חוק סולחן

ה צ"ל ברית מילה או פדיון הבן יכול הבכור לאכול. ויש מי שכתב דדוקא השייכים להמצוה כמו בעל ברית וסנדק ומוהל וכיוצא בהם (ז) [מג"א (נחטילת הסיומן)]. ויש מי שאומר דהמיקל לכל אדם בסעודת מצוה לא הפסיד [פרי חדש (פ"ק)]. אמנם עתה זה כמה דורות שמקילים לגמרי בתענית בכורים והיינו בסיוס מסכתא, ולא לבד הלומד אלא הבכורים מתקבצים סביב המסיים ומסיימים עמו ואוכלים (י) ונתפשט זה בכל המדינות ואינו ידוע מאין להם להקל כל כך, אם לא שנאמר דמפאת חלישות הדור והטורה רב בערב פסח, ואכילת המרור ג"כ אינו יפה לבריאות ולכן יחשבו את עצמם כאינם יכולים להתענות, ולפי שבגמרא לא נזכר כלל מזה, וגם בירושלמי המסקנא דא"צ להתענות ואינו אלא מנהג על פי מסכת סופרים, לכן לא יחוה חכמי הדור בזה, וצ"ע: